1874. VI. évfolyam. 242. szám. Szerda, deczember 9.

Előfizetési árak:
Helyben es postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. 1/4 évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: *Főpiacz, Vecsey-ház földszint* a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél.— Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több ixbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért:
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közleméay öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

A hazafiak pártja.

*** Arad városában ismét szél lengedez. Nem a vértanuk szellemei mozgaták meg ott a levegőt.

De annyi tény, hogy ott a politikai élet levegője ismét megmozdult. Nem tudjuk, mi szolgálhatott erre indokul; elég az hozzá, hogy Aradon a sajtóban mozgalom indult meg az iránt, hogy „a hazafiak pártja“ czimen a különböző, de egyesithető pártok egyesüljenek.

Megvalljuk egész őszintén, nem értjük itt, hova czélozhatnak a „hazafiak pártjá“-nak tervezői? Nem értjük ezt különösen azért, mert Aradon fogamzott meg az eszme.

Hiszen ugy tudjuk, hogy Ghyczy Kálmán köpenyváltoztatása alkalmával Arad városnak ugy nevezett „ellenzéki“ polgárai szerettek törvényesen és ünnepélyesen egyesülni az aradi jobboldallal, bizonyára azért, hogy igy mentsék meg a hazát.

Igy tehát ott már az ellenzék és jobboldal egyesülvén, hová kivánnak nagyobb egyesülést? Vagy talán amaz elemek nem képezhetnék a — hazafiak pártját?

Uj pártok alakitása a haza különbözö részeiben nem vezet czélhoz. Ez által inkább a szétkallódást érjük el, mint az egyesülést.

Nincs semmi szükség uj pártalakitásra. Hisz most is annyi árnyalat van, hogy fele sem kellene. A ki a meglevő pártok közül magának valót nem tud találni,, annak nem fog kedve szerinti párt alakulni soha.

Távolról sem azt mondjuk ezzel, mintha a mostani pártalakulásokat tökéleteseknek tartanók. Sőt inkább mi is hangoztatjuk: egésséges párttömörülést óhajt a nemzet!

Miképen lehetne ez?

Ugy, hogy Magyarország politikai életének terén csak két zászló tüzetnék ki; egyik lehetne a budai várlak tetején „tisztesség okáért“ levő feketesárga zászló, a másik volna a magyar nemzeti lobogó.

Vagy legyen valaki egészen, testestől lelkestől magyar, s igyekezzék hazánkat megszabaditni minden oly bilincstől, mely ennek érdekeit más idegen hatalom alatt lekötve tartaná.

Vagy legyen osztrákbarát.

De hogy kétkulacsoskodjék valaki, az nem fér össze a magyar polgári önérzettel. Ez ingadozás ellen tessék harczot inditni, s a nép gondolkozásmódját egyenes, határozott irányba terelni.

A hazafiak pártjának tartja magát minden párt, talán még Babes klubbja is. De az aztán más kérdés, hogy melyik valóban a hazafiak pártja?

Az-e, mely a hazát e jelen nyomoruságba sülyeszté Ausztria segélyezése kedvéért?

Vagy az-e, a mely a nemzeti önállóság és függetlenség lobogója alatt müködik, hogy a közösügyek békóiból kiszabaditsa a magyar nemzetet?

A hazafiak pártjának alkotói válaszszanak a két párt közül. Ha az előbbihez csatlakoznak: akkor nem követhetjük őket. Ha pedig az utóbbihoz állanak, akkor egy zászló alatt küzdünk együtt tovább.

Nem tartanók czélszerünek, ha minden vidéken külön nevezetü pártok alakulnának, habár egy czélra törekednének is.

Két kérdés van, a mit a választópolgároknak a jövő választások alkalmával el kell dönteni:

Közösügy és függés, vagy önállóság!

Válaszszon kiki ugy, a mint szive s lelke sugalja.

Csak azt ne felejtse el senki, hogy — a haza minden előtt!

— **A pénzügyi bizottság** még mindig a pénzügyminiszterium költségvetésének tárgyalásával foglalkozik. Már biztos, hogy uj évre a jövő évi költségvetés nem tárgyaltatik le a házban. Régi szokás.

— **A képviselőház** ma ülést tartott, a tárgyalás érdekesnek igérkezett.

— **Az igazságügyi bizottság** folytatá a perrendtartási törvényjavaslat általános tárgyalását. Miután a vita befejeztetett, szavazásra bocsáttatott Hodossy Imre azon inditványa, mely szerint a szóbeli és a közvetlen eljárás alapján gyökeres uj perrendtartás volna elkészitendő. Ez inditvány kisebbségben maradt, csak Horváth Boldizsár, Matolay Etele és Lázár Ádám szavaztak mellette. Ezután a miniszteri törvényjavaslat általánosságban elfogadtatott a részletes tárgyalás alapjául. Azon megjegyzéssel azonban: 1. hogy a sommás perek tárgyalása akkép történjék, hogy a felek teljes biztosságot nyerjenek az iránt, hogy védelmük a felső birósághoz kellőleg felterjesztett; és 2-szor, az alaki és anyagi jogsérelmek elkülönitése mellőztetik, a semmitőszék a legfőbb itélőszékkel összeolvasztandó, és a jogorvoslatok rendszere ekként egyszerüsitendő. Pauler igazságügyminiszter igen melegen kelt a semmitőszék védelmére és kiemelte e biróságnak az igazságszolgáltatás körül szerzett kiváló érdemeit. Ugyanez értelemben szólalt fel Horváth Boldizsár is.

— **Az adójavaslatok ellen** az aradi kereskedelmi és iparkamara feliratot intézett a képviselőházhoz.

— **Zágrábban** bizottság ül össze, amely a megyei alispánságok területeinek kikerekitése felett fog tanácskozni és határozni.

— **Lugosi** gör. kath. püspökké, — hir szerint, — Mihályi Géza, Vancsa érsek volt titkára neveztetik ki.

A népnevelés ügye

Szabolcsmegyében és a Hajdukerületben.

— A népnevelés ügye barátaira nézve igen érdekes mü jelent meg a legközelebbi napokban, melyet röviden ismertetni az ügy iránti érdekeltségünknél fogva el nem mulaszthatunk.

E mü **Kiss József** szabolcsmegyei és hajduker. kir. tanfelügyelőnek elnöki jelentése az érdeklett kerületekben levő népiskolák 1873-ik évi tanügyi állapotáról.

Tanfelügyelő előre bocsátván elnöki jelentésében a népnevelés nagy fontosságát, és alapos érvekkel indokolván annak egyesekre szintugy, mint édes hazánk felvirágzására kiható nagy horderejét: kimutatja azon nagy haladást, mely e téren 5 év alatt az 1868. XXXVIII. törvényczikk foganatositása óta az ő felügyelete alatti kerületekben történt.

Jelesen I. a szabolcsmegyei tankerületet illetőleg:

az 1869-ik évben	1873-ik évben.
Iskolák száma 285.	409.
Tanitók száma 321.	428.
Tankötelesek 47352.	39823.
(Azért apadt le a tankötelesek száma, mert 5 év alatt 7373 gyermek halt el himlőben)	
Iskolába járt 18604.	23686.
Ismétlőiskolába 00.	3477.
Iskolába nem járt 28748.	12660.
Iskolai kiadások 65283 frt.	114147 frt.

Eszerint az 1869-ik évben iskolázott: a 47352 tanköteles 39%-a = 18604, az 1873-ik év végén pedig a 39823 tanköteles 68%-a = 27163.

A népiskolákat illetőleg tehát 5 év alatt következő haladás történt:

1. Az iskolák száma szaporodott 124-el.
2. Uj iskola épittetett 61.
3. Átalakittatott 29.
4. Kijavittatott 69.
5. Felszereltetett 409; ezek közt helv. hitv. 181.
6. Az iskolai osztályok száma szaporodott 212-vel.
7. Iskolai tantermek száma szaporodott 150 el.
8. A tényleg iskolába járók száma szaporodott 8559-el.
9. Felállittatott 80 ismétlő iskola, melyekben tanult 3477.
10. Irni, olvasni nem tudott felnőtt oktattatott 5784.
11. Iparostanoncz és segéd tanittatott 793.
12. Tanitók száma szaporodott 121-el.
13. Képezdei póttanfolyamban tanult 387 tanitó.
14. A tanitók fizetése emeltetett 46857 frttal.
15. Az ismétlő iskolákban tanitásért fizettetik a községek által 1596 frt.

II. Hajdukerületi tankerületet illetőleg:

	1869-ik évben.	1873-ban.
Iskolák számai	23.	65.
Tanitók száma	58.	70.
Tankötelesek száma	13294.	11668.
(5 év alatt 1626 gyermek halt el himlőben.)		
Iskolába járt	4483.	6933.
Ismétlő iskolába	00.	1799.
Iskolába nem járt	8811.	2936.
Iskolai kiadások	15819 frt.	31271 frt.

Eszerint az 1869-ik évben iskolázott 13294 tanköteles 33%-a = 4483, az 1873-ik év végén pedig: 11668 tanköteles 74%-a = 8732.

És igy a népiskolák részére 5 év alatt következő haladás történt:

1. Az iskolák száma szaporodott 38-al.
2. Uj iskola épittetett 6.
3. Kijavittatott 5.
4. Felszereltetett 65; ezek közt helv. hitv. 42.
5. Iskolai osztályok száma szaporodott 48-al.
6. Tantermek száma 27-el.
7. Tényleg iskolába jártak száma nevekedett 4249-el.
8. Tiz ismétlő iskola állittatván fel, ezekben tanult 1799.
9. Irni, olvasni nem tudott felnőtt tanittatott 978.
10. Iparostanoncz tanittatott 245.
11. Tanitók száma szaporodott 12-vel.
12. Képezdei póttanfolyamban tanult 59 tanitó.
13. Tanitók fizetése emeltetett 13384 frttal.

Kellő tájékozás szempontjából szükségesnek látjuk itt felemliteni a lakosok számát az 1873-ik évről, mely is az elnöki jelentés szerint:

I. Szabolcsmegyében: 259,774.
II. Hajdukerületben: 63373.

Kimutatja továbbá tanfelügyelő azon áldozatokat, melyeket egyfelől a kormány, másfelől a tankerületek, illetőleg vallásfelekezetek 5 év alatt tettek a népnevelés ügyében, u. m.:

I. A közoktatási magy. kir. miniszterium adott készpénzben 45853 frt, ezenkivül taneszközökben 3319 példányt.

II. A szabolcsmegyei összes vallásfelekezetek tanitók fizetésére s egyéb iskolai költségekre kiadtak 5 év alatt félmillió frtot, a hajdukerület pedig részére 200,000 frtot.

Ily áldozatkészség eszközlé azon örvendetes haladást, melyszerint a tiszta magyarajku Hajdukerület Szabolcsmegyével együtt kivétethetett azon szomoru helyzetből, melyben népiskolai és közértelmi miveltségi állapotát tekintve, az 1868-ki XXXVIII-ik törvényczikk találta.

Majd a népnevelés fejlődésének s haladásának fényoldalai mellett feltünteti tanfelügyelő az árnyoldalakat is, kimutatván egyenként a hiányokat a népnevelés terén; jelesen szükségeltetik még

I. Szabolcsmegyében 89 iskola 104 tanitóval.

II. A Hajdukerületben 53 iskola ugyanannyi tatitóval; kimutatja továbbá községenként s vallásfelekezetek szerint, hol vannak jó, rosz és tarthatatlan rosz iskolai épületek, hol vannak az iskolák taneszközökkel egészben, részben felszerelve; kiterjeszti figyelmét a tanyai iskolákra is, a már meglevőkre, és még hiányzókra; kiemeli főleg mint egyik legfőbb szüksége a tanitók fizetésének felemelését.

Végül több rendbeli táblás kimutatást csatol a tanfelügyelő elnöki jelentéséhez, melyek egy tekiotetre kimutatják községenként és vallásfelekezetek szerint a haladást és hiányt, — a népiskolák anyagi és szellemi állapotát. Szóval ezen 9 ivre terjedő elnöki jelentés oly gonddal és szakavatottsággal van összeállitva, hogy méltán fejezhetjük ki tanfelügyelő irányában őszinte elismerésünket, annyival inkább, mert ezen elnöki jelentés annak világos bizonysága, hogy Szabolcsmegyében és a Hajdukerületben a népnevelés örvendetes előhaladása részben tanfelügyelő érdeme, ki egész odaadással s lelkiismeretes buzgósággal igyekszik hivatalának megfelelni, s kinek hivataloskodása ideje alatt a felügyelete körébe eső két kerületben 13052-vel kevesbedett az irni, olvasni, számolni nem tudó felnőttek száma.

Ajánljuk ezen müvet minden nevelési ügybarátnak.

Egyuttal különösebben is felhivjuk rá Debreczen közönsége illetékes köreinek figyelmét annyivalinkább, mert a fentirott kerületekben az elemi iskolák 6 osztályuak, mig Debreczenben csak 4 osztálylyal vannak ellátva; igyábbá ismétlő iskolák is állittattak már; ami nálunk még hiányzik.

— **Az akadémiai körben** szombaton este mintegy husz nyelvtudós és iró gyült össze Szarvas Gábor meghivására, hogy azon kérdés fölött tanácskozzanak, mikép lehetne a magyar nyelvet a hibák és idegen szavaktól megtisztitani. Nem rendszeres értekezlet volt ez, egyszerü beszélgetés, mely vége felé mégis élénk eszmecserévé fejlődött ki. A jelen voltak közös elhatározásából fölszólitás intéztetik a magyar közönséghez, hogy vegyen részt a nyelv tisztázásának munkájában; a hibás és idegen szókat küldjék be a „Magyar Nyelvőr“ utján, hogy azokat a minden szombaton este összeülő értekezlet megvitassa s magyarosokkal cserélje föl. A megállapodásokat teljes indokolás kiséretében a „Magyar Nyelvőr“ közölni fogja, valamint a többi lap is, hogy a nagy közönség tudomására jussanak. Reméljük, hogy a nagy közönség a legnagyobb érdekeltséggel fogja kisérni a kör müködését.

— **A csángók bucsuja.** Csángó testvéreink visszaindulnak szülőföldjökre s e szavakkal vesznek tőlünk bucsut: Mielőtt elhagynók a magyar földet, mely egykor a mi apáinknak is édes hazája volt, mielőtt imádott anyánktól: a magyar nemzettől bucsut vennénk, el nem mulaszthatjuk forró köszönetet mondani ama testvéri fogadtatásért, a melylyel mindenütt találkoztunk, a merre jártunk. El voltunk feledve ugyan Magyarország előtt, de elhagyatottságunkban is egyedül csak benne biztunk, mert hittük, hogy eljön az idő, midőn a keleten szétszórt magyarságra is kiterjeszti a nemzet anyai karjait. Eljöttünk, hogy az elfeledettebb emlékezetbe hozzuk, eljöttünk megmutatni, hogy nemzetiségünket képesek voltunk annyi viszontagság daczára egészen megőrizni, s nyelvünket épen föntartani. A nemzet láthatta, hogy a keleten lakó magyarok életképes ágát képezik a magyar nemzetnek, s méltók az életre. Fönmaradásunk azonban a mai időkben csak ugy biztositható, ha nyelvünknek iskolákat és templomokat emelünk. A bukovinai magyar falvak közül Józseffalvának és Fogadjistennek iskolái nincsenek, a templom is csak az első helyen van készülőben. A két iskolára és templom befejezésére ötezer forint elegendő lenne. Ez összeg csekély, de mi ennyivel sem birunk, mert a föld is, a mely lakhelyet ad, nem mienk, idegen földes urak birtoka. Azért csak Magyarországtól várhatunk segélyt, ide kell fordulnunk, mert szavainkat csak is itt értik meg, s csak a magyar nemzetnek állhat érdekében keleti testvéreit megmenteni. Hat heti vándorlásunk a hazában nem vezetett az óhajtott czélhoz, mert az eredmény csak 1100 forint. Hanem azok, kik e segélyt is összeadták, a bukovinai magyarokat örök hálára kötelezték, s Budapest, Eger, Szeged, Arad, Félegyháza, Jászberény, Debreczen, Gyula, B.-Csaba, Szabadka városok és Kigyós s Uj-Bánát falvak neveit emlékezetül feljegyezzük. De nem feledjük egyenkint is fölemliteni a nagylelkü adakozókat, mint: a „Hon“ gyüjtése 288 ft, Budapest tanácsa 100, Lonkay Antal 100, Samassa egri érsek 100, gr. Zichy Domokos 50, Schlauch szatmári és Peitler váczi püspök, s Haynald kalocsai és Mihalovics zágrábi érsekek egyenkint 50, egy Szegeden tartott estély gyüjteménye 87, aradi kaszinó 56, csabai kaszino 40, Németh Mihály 40, Ráth Kár. főpolgárm. 25, gr. Wenkheim Frigy. 25, Róder Alajos 25, Lengyel Miklós egri kanonok 4 dr. ar. s az egri káptalannak más adományain kivül az uti költség fedezésére 25 ft. Ugy az itt előroltaknak, asajtónak, sok más egyesnek mély köszönetünket fejezzük ki, kérve, hogy jövőre is emlékezzenek meg keleti véreikről, kik sohasem felejtik el, hogy a magyar haza nemcsak meghallgatta a vérrokonokat, de kész érettük tenni is. Utolsó bucsuszavunk: Éljen a haza, éljen a magyar nemzet és éljen Budapest a lelkes magyar főváros! Drusbáczky György lelkész, Várdai János biró, Mezey János esküdt, bukovinai lakosok.

Ausztria.

(—) Rudolf koronaörökös e hó 5-én tett vizsgát a tértanból és a hadsereg szervezésére vonatkozó ismeretekből. Ő felsége, aki jelen volt a vizsgálaton, köszönetet mondott a trónörökös tanitójának és megelégedését fejezé ki az ifju tanulónak szerzett ismeretei felett.

Tegnapelőtt ő felsége elnöklete alatt minisztertanács tartatott.

— **A Vénus** bolygó csillagnak a napon átvonulása ma éjjel egy óra, 51 percz — és 21 másodperczkor történt. Ennek megfigyelésére a világ minden részéből nagy előkészületek tétettek. E megfigyelés nagy fontossággal bir a csillagászatra nézve. Mert a Vénus átmeneteinek megfigyelése véget vethet egy immár több, mint száz év óta tartó bizonytalanságnak, mely a csillagászok összes számitását csuffá teszi, szóval, ha a megfigyelés sikerül, földünk távolságát a naptól sokkal megbizhatóbban s pontosabban fogjuk megtudni. A mai tudomány annyira haladt, hogy magában érzi a távolság eddigi számitásának ingadozó volták. A tévedés, az eltérés az eddigi véleménytől igen lényegesnek bizonyulhat be, mert egy millió mértföldnél kisebb vagy nagyobb távolság nem megvetendő különbség, főleg, ha meggondoljuk, hogy az eddigi számitás képezte alapját az összes égi test távméréseinek, hogy egy év mulva talán minde számitás — tehát a csillagászati tudomány életkérdése — halomra lesz döntve.

A „DEBRECZEN“ tárczája.

ANNA TITKAI.

— Svéd regény. —

Schwarcz Mária Zsófiától.

MÁSODIK KÖTET.

VIII. FEJEZET.

(Folytatás.)

— Anna! — szólalt meg hevesen Thure — Te igen, igen nagyon tévedsz. Én nem gyávaságból tettem, amit tettem, hanem háladatosságból. Nehány év óta segélyezi anyámat Johanna nagynéni, anélkül, hogy azt valaki rajtam kivül tudná. Ha Eckholmba lett visszatértem óta magamviselete ő iránta még figyelmesebb és tiszteletteljesebb lett, annak az oka csakis abban rejlik, mert ő most már még inkább megérdemli háladatosságomat. Anyám azért hivatott volt haza, hogy megmondhassa, mikép nagy összeg pénzt kapott egy ismeretlen szivessségéből. Midőn a pénzzel érkezett kisérő levelet elolvastam, azon fölfedezést tettem, hogy az ugyanazon kéznek irása, mely a összegeket kisérő leveleket irá. Az előbb küldött segélyezések pedig Johanna nénitől érkeztek.

Mialatt Thure ezeket beszélte, Anna csendesen és mozdulatlanul állott előtte. Ajkai összsze voltak szoritva, és tekintete valóságos ijjedelmet fejezett ki. Thure folytonosan beszélt, anélkül, hogy Anna zavarodottságát észrevette volna.

— Mig te azt hiszed, hogy én a nagynénivel isten tudja mit és miről nem beszélek; ime, tudd meg, hogy csak azon fáradoztam és iparkodtam, hogy tőle kipuhatoljam, hogy ő és nem más anyámnak jóltevője. Nagylelküségét nem akarta beösmerni, ámde mivel anyámhoz emlitett adományok azon férfiu barátnéjától küldettek, aki miatt atyám minden vagyonát elvesztette; igy az nem lehet más, mint Johanna nagynéne.

Anna nagyot sohajtott, végig simitotta márvány fejér homlokát, de semmit se szólt. Thure pedig tovább igy folytatá:

— Ily körülmények közt csak isten tudhatja, vajon roszul cselekedtem-e akkor, midőn anyám jóltevője iránt, oly figyelemmel és engedelmességgel viseltettem, amely neki, mint tapasztalám, örömöt okozott, és amelyet tőlem jogosan is követelhetett.

— Igen ám, de azt is jól tudod, hogy magadviseletét a nagynéne félreértette, mert azt komoly udvarlásnak vette, és el is fogadta, miért is még egyszer mondom, hogy nagyon roszul cselekedtél, midőn elmulasztád azon más nő iránti szerelmedet neki fölfedezni.

— Hallgass, hallgass, az istenre kérlek, hallgass, ezt még rajtad kivül senkinek sem mondtam, — kiáltott föl Thure, miközben Anna karját hevesen megfogá — ha csak gyanitnád is, hogy mondásod által mily érzelemzavart okoztál keblemben, ugy erről bizonyosan nem szóltál volna. Annak, akit szeretek, egykor azt mondtam: szeretlek! ezerszer ismételtem ezt előtte; és amennyiben ugy szivét, mint kezét is nekem igérte, az egész világ előtt bátran megvallhatnám szerelmemet, ha ő ennek bevallásától el nem tiltott volna; ha meg nem igértette volna velem, hogy hiven hallgatni fogok. Ez oka eddigi hallgatásomnak. Most azonban attól félek, hogy megcsal.

Thure ellhallgatott, és szomoruan nézegetett a folyó apró habjaira. Anna közelebb ment hozzá s kezét karjára tevén, barátságosau igy szólt:

— Miért kételkedel? ha egyszer szivét neked ajándékozá, ugy azt bizonyosan birni is fogod. Bocsáss meg nekem, hogy irántadi véleményemben igaztalan voltam. Ámde azon naptól fogva, mikor azon levélkét találtam, melyből szerelmes viszonyod megtudtam, mindig kárhoztattam magadviseletét, és azt gondolám magamban, hogy te a jó nagynéne iránt igen roszul cselekszel, mig aziránt, akit szeretsz, gyávának tartottalak.

Anna mindkét kezével fogta Thure karját, és ugy nézett reá, mintha még egyszer bocsánatot akarna tőle kérni.

— Miféle gyöngéd jelenetet akartok ti itt utánozni? — hangzott hirtelen a közelből, mire Anna megfordulván, Lisbeth állott előtte kipirult arczczal és csillogó szemekkel.

— Egy titok felett tanácskozunk, — szólt Anna — melyről én azt állitom, hogy Thurenak kötelessége azt a nagynéninek fölfedezni.

Thure rendkivül sajátságosan nézett Lisbethre, de állását nem változtatá meg, és egy szót sem szólt.

— Miféle titok az? — kérdezé hevesen Lisbeth.

— Biz az olyan titkocska, ami két szivet érdekel, — mondá Anna tréfáson — és pedig olyan, ami reád épen nem tartozik. Hallod-e, Lisbeth, neked most egészen másra kell gondolnod, mint arra, hogy én és Thure mit csinálunk, és igy nincs helye kérdezősködnöd.

— Te és Thure? — szólt haragosan Lisbeth — mi dolgotok lehet nektek együtt? talán szerelmi viszony?

— Sem több, sem kevesebb, — válaszolá kaczagva Anna.

— Hát Thureval is szerelmi viszonyod van? — kiáltott föl Lisbeth — mondhatom, hogy különös és sokféle ügyed van; ugy látszik, hogy három szerelmi viszonyod is van egyszerre.

Azzal megfordult, hogy távozzék.

— Csak nem fogod azt valami különösnek találni? hiszen te valál példányképem, tőled tanultam, — szólt Anna tréfásan és testvére után sietett, miközben Thurehoz igyszólt:

— És te nem jösz velünk?

Lisbeth megállott.

— Ha ti hazafele mentek, — igy szólt ingerült és parancsoló hangon — ugy én itt maradok.

— És ugyan miért? — kérdezé még mindig tréfáson Anna — talán csak nem érzed magad megsértve azáltal, hogy Thurenak és nekem egy kis titkocskánk van? Most az egyszer hiában is igyekeznél a te különben veszélyes nyiladat használni. Abban a tekintetben rád nézve boszantó lehet ugyan, hogy azt kell tapasztalnod, miszerint ott, hol te semmire sem mehettél, én győzedelmeskedtem. De hiszen édes istenem, azon meg neked örvendezned kellene, hogy ezen meggyőzhetetlen férfiut testvérednek sikerült legyőznie.

(Folyt. következik.)

nyomra akad egyik nyugoti
mában, hanem itt a keresett
igorubb kutatás daczára is
elő, most a kutatás a korcs-
n nyerte folytatását, már-már
redmény igérkezett, midőn a
találván magát, bizonyos mo-
kezdett s e jelre hangos
hangzottak válaszul a be-
mélyéből, hol is a magokat
gény párák megtaláltattak,
val, melyet a tolvajok már
en megfőzni készültek.
keresztül behatolva lepett
el a rendőrség vargautczán
znál egy kártyázó társaságot,
hogy nagyban hazárdjátékot
bár csakugyan kártyázva
ságot, de a játék kicsiben

sárunk a sáros utak miatt
va vidéki termesztők által,
ermesztő fekete föld lakosai
maradtak; a közelebbi köz-
kább tengerit szállitottak;
mutatkozott gabnaféleknek
juk, s igy az árak átalános-
y maradtak, mint a mult
vanis: tisztabuza tavaszfaj
z. 6.60—7.20, rozs 6.20—
40 kr, zab 3.40—60 kr, ten-
zsák csős tengeri 1.40—70
1.20 kr, 100 fej káposzta
ttal alma és egyéb csemе-
tt, de ezek java hamar el-

házasparti tartóztatott le kö-
kik bizonyos egyéntől 100
n felvenni egy házzalbiró
je nevében, s azoknak ne-
dés aláirásával, de még mi-
löket siker koronázta volna,
karját voltak kénytelenek

ni épitkezési asztalosegylet-
ban közlött hirdetése —
állitva — ugy értelmezendő,
ársulat csak is asztalosmun-

áni posta.

y Gyula gr. leányát a
lán szerb fejedelem veszi

k ö r elvetette Stoll K.-nak
vonatkozó hat javaslatát.
g y i fölhatalmazást a hor-
gszavazzák. A baloldali kör

o m á n metropolita belső
péltósággal fölruháztatik a

SZINHÁZ.
16. szám.
decz. 9-én:
adatik:
CAESAR
Bazan.
Dumanoir. franczióból for-
otta Diosi.
ó: Mándoki.)

rakor, vége 9 után.

e decz. 8. (Távirati tudó-
cs. arany 5.24½; Napo-

ó s kiadótulajdonos:
KÁROLY.
unkatárs:
RI KÁROLY.

ltér.
ló lak.
1953-dik szám alatti
lakosztály, mely áll
onyha, kamara,
álóból együtt, vagy
kiadó. — Értekezhetni
az 1956. szám alatt

642 1—

Edények megtöltése meleg zsirral, mindennap eszközöltetik, kisváraduteza végén
Szabó Mihálynál.
933 3—6

Külföld.

(—) **Németország.** Berlini hir szerint az Arnimügyben Manteuffel táborszernagy, mint tanu, szintén ki fog hallgattatni.

Dr. Braun Károly a vizsgáló bizottság előtt határozottan igazolá Zelichnek azon nyilatkozatát, hogy ez utóbbihoz, gróf Arnim által valósággal küldettek okmányok közhirré tétel végett.

— **Olaszország.** Az „Opinione“ azt jelzi, hogy Németország nagy-követsége a pápánál be fog szüntettetni; a mi nagy politikai jelentőséggel bir, és a papi körökben igen nagy izgatottságot idézett elő. Bismarknak ezen indítványa iránt Olaszország közönyös nem maradhat, mivel az a polgárosodási elv győzelmének tekinthető.

— **Spanyolország.** Loma tábornok szt. Sebastiánnál 8000 emberrel partra szállt. — Bilbaóból Salamanca szintén megindult a karlisták ellen.

— **Szerbia.** A tegnap közlött miniszteri névsorozatban azon változás történt, hogy pénzügyér Krajlevics lett; ellenben a közlekedési ügyet Ivanovics vette át.

— **A magyar akadémia** harmadik osztálya deczember 7-ikén ülést tartott. Dr. Rózsay a biblia s talmud orvostanáról értekezett. Dr. Szabó József Koch Antal kolozsvári tanár értekezését olvasá fel a rákováczi sauidintrachyt és földpátjának vegyelemzéséről.

Szinházi szemle.

—i— Kedden, deczember 8. **II. Rákóczy Ferencz fogsága**, eredeti történeti dráma 5 felvonásban; irta Szigligeti. A jelen hazafiatlan korszakban, melyben a mit óhajtánk, mindent megnyertünk, az e darab által felnyitott történelmi emlékek édes ellentétben állanak a magyar ember mostani érzületével, mely — tisztelet a kivételnek — azokon lelkesedni már nem szeret s a haza sorsa felől teljes nyugalomba van. Kevesen is látogatták meg az előadást, mely pedig átalában a jobbak egyike volt.

Mándoki (Rákóczy) teljes buzgalommal játszott. Szerepét jól tudta, sőt az első felvonásban sebesen is beszélt. Jó jezsuitanövendék volt, de mint könnyelmü ifju, jobban beletalálta magát szerepébe. Az ezen álláspontból hőssé fejlődésének mozzanatait nem érzékelteté ugyan fokozatosan, s az átmenet rögtöninek látszott, de mindenütt kellő mérséklettel, s a hol kellett, a szenvedély igaz hangján beszélt és játszottt, s helyt-helyt kitünő volt; megérdemlette a közönség tapsait. Törökné (Amália) hálás szerepét helyesen játszta s jelenete apjával a legjobbak közé tartozott; hangja, alakja rokonszenvet költött. Foltényiné méltóságos Zrinyi Ilona volt; kár, hogy hangereje gátolja az igazi hősnő feltüntetésében. Zöldi (Bercsényi) már megjelenésével teljesen lekötötte a figyelmet, mert igazi magyar hős volt abból a régi világból; hanem aztán nincs is több olyan nálunk, valamint az országban is nagyon kevés. Jól is játszott. Dózsa (Károly hesseni, fejedelem), Takács (Kolonics) és Lenkei (Lehman) szintén helyesen adták szerepeiket.

Annál több panaszunk van a kisebb szereplőkre. Foltényi (páter Knitélius) nem jezsuita volt, hanem egy jámbor dominikanus; egészen komikumot csinált belőle. — Mustó (Longueval) szerepében nem elégitett ki; Együd (Zrinyi Boldizsár) borzasztó rémalak volt ugyan, de meg nem inditott, mert az a szerep, hangjával merő ellentétben áll; nem neki való. Az a sereg apró cseprő szereplő pedig csakugy csetlett botlott és tulzott a szinpadon.

Elismerésünket kell nyilvánitanunk a zenekar iránt, mely a Rákóczyindulóval kezdte meg a darabot s a felvonásközök alatt is magyar darabokat játszott. Helyesen!

— **A nemzeti szinházban** hétfőn került először előadásra Toldy István „Kornelia“ szinműve. A közönség rendkivüli botrányt várt a darab egyes helyeit kifogásolt előleges felszólalások után. A kiváncsiság csalódott. Reklam volt az egész, még pedig nagy. Ekkorát nem érdemelt, noha a szerző sok helyütt ügyesen vezeti a jelenetek fonalát. A szinház egészen megtelt. Az álarczosbáli jelenet, minek élvezetére nagyon sok ember hetek óta készült, a legkevesebb hatást kelté. Nagyon élénketlenül volt előadva. A darab általában elég tetszéssel fogadtatott. A megrendelt taps a siker nagyságát nem emelé. A tapsolók fölöslegesen tüntettek, mire a piszszegők is elég hatalmasan életjelt adtak, sőt a második felvonás után tüttyhangok kószálása is tarkitá a zajt. Szerzőt mindegyik felvonás után hivták, de nem volt jelen. Az előadás elég jó volt. Felekiné, Feleki s Náday több izben kihivattak. (M. U.)

Karácsoni ajándékot az árváknak!

— Domokos Kálmán urnak. —

Mivel önhittségétől elvakitva oly vitát kezdett ön, melynek folyamán — ahelyett, hogy az ön által neheztelt czikk irójával végzett volna — müvelt emberhez nem illő kifejezésével, önmagát teljesen lealázó módon megsértette a „Debreczen“ egész szerkesztőségét, melynek jelenleg én is tagja vagyok, — mivel továbbá ugy a szerkesztőség egyes tagjai, mint az én részemről fölkért meghatalmazottak előtt is kicsinyes, férfihoz egyátalában nem illő — okok alapján, rendes kerékvágásból kizökkent okoskodással a lovagias elégtételadásának kötelessége alól kibuvni igyekezett, sőt azt meg is tagadta: alaptalan megtámadtatásom érzetében, kötelességemnek tartom vádjait egész terjedelemben visszautasitani.

Mindenelőtt egy kérdést vetek föl. Miért nem tett eleget ön a „Debreczen“ szerkesztőségéhez intézett s majd a „Debreczeni Ellenőr“ 111-ik számában közzé is tett levelében foglalt azon ajánlatának, hogy a főiskolában magyar-irodalom és nyelvtudományok előadásával foglalkozó 3 tanárból álló bizottság tagjait megnevezze, kik aztán az ön iránt való szivességből s az ön kérésére kimutassák irásában a hibákat? — Vagy talán nem kompatibilisek — ön szerint — a gimnáziumi tanárok, (már pedig jelenleg csak ilyenek foglalkoznak magyar-irodalom és nyelvtudományok tanitásával a főiskolában), egy akadémiai tanár képzettségének bármi tekintetben megitélésére?

Szegény parlagi akadémikus!

Miután ön nem tett eleget merő önhittségből az előbb saját maga által ajánlott bizottság kinevezése kötelezettségének; s igy a szerkesztőség birálat végett senki elibe sem terjeszthette az ön iratait: most a nagy közönség elé terjesztem, hogy itéljen az ön akadémiai képzettsége felől.

A „Debreczen“ 225. számának ujdonsági rovatában ugyanis az van mondva Domokos Kálmánról, hogy annyira képzett tartoznék lenni, hogy legalább a magyar nyelvnek és helyesirásnak ismeretével birjon. Ha tehát a szerkesztési hibákat meg akarja rövni, tanuljon meg először magyarul helyesen irni.“

Itt tehát nemcsak az ön által neheztelt helyesirási hibákról, hanem a magyar nyelvnek és a magyarul helyesen irásnak azaz fogalmazásnak tudásáról is van szó.

Hogy pedig ezek egyikét sem tudja ön, hivatkozom önnek a „Debreczen“ szerkesztőségéhez intézett levelére és azt kisérő iratára, mely a „Debreczeni Ellenőr“ 111. számában a nevezett levéllel együtt közrebocsáttatott, mert abban többi közt a következő hibák fordulnak elő.

Ugyanis:

1. A 4-ik sorban „alkalmatlankodik v e l e“ s a 6-ik sorban „végzek v e l e“, ugyanazon mondatban két vele, melyek közül egyik szerkesztőségünkre, másik pedig az ügyre vonatkozik. Szép hangzat, jó nyelvérzék s a tárgy és személynek egymástól megkülönböztetni tudása. Két hiba = 2 arany és 1 frt.

2. A 15-ik, 17 és 19-ik sorokban lapjuk müködésük és ismét lapjuk, — miután ugyan ezen levélben szerkesztojöket használ ön, és nem s z e r k e s z t ő j ü k e t, öntudatosan irni nem tud; de meg nincs is semmi nyelvtani oka, hogy lapjok, müködésöket ne használhatott volna, amennyiben csak ha a szó többese egyeznék az ilyenekkel, lenne szabad azokat ugy használni, mint ön használta; tehát 3 hiba = 3 arany es 1 ft 50 kr.

3. A 26, 27, 28 és 29-ik sorokban, „de mint tanár állásomnak tartozom v e l e azokat visszautasitani“. Ez nem magyarul van Magyarra forditva igy lesz: de mint tanár állásomnak tartozom azzal satb. egy hiba 1 ar. + 50 krajczár.

4. A 40-dik sorban a „terjeszszék“ szó a Debreczen szerkesztőségénél levő kéziratban, „terjesszék“-nek — van irva — egy hiba egy arany + 50 kr.

5. A 43, 44, 45 és 46-ik sorokban „m i n d a z o n k ü l ö n s z a v a k é r t, melyekről be lehet bizonyitani, hogy tudatlanságból származott hibából eredtek, eltekintve e mondat végső tételének egyátalában nem helyes körülirásától, maga az első rész: „mindazon külön szavakért“ — nem jól van. Ha mindazon, akkor már nem egy, tehát a magyar nyelv természete, mely az egyest annyira szereti, az ily kifejezést nem türi meg. Egy hiba egy arany + 50 kr.

De legyen ebből elég ennyi, habár még a levélben, sőt a levél után irt sorokban is i g e n s o k n y e l v t a n i h i b a f o r d u l e l ő. Csak annyit emlitek még fel, hogy ha meg akarja ön bővebben tudni, mit tartanak magyar fogalmazásáról, olvassa el a „M a g y a r T a n ü g y“ f o l y ó é v i d e c z e m b e r i f ü z e t é b e n, Dr. Császár Károlynak épen az ön müvére irt birálatát, melyben az ön stylusa egész a lapossági föl van dicsérve.

A kimutatott 8 hibáért az ön által nem jó szivüségből ugyan, de hetykeségből fizetni igért 8 darab aranynak illetékes helyen átadását ezennel kötelességévé teszem, és fölhatalmazom a szerkesztőség nevében, hogy az 50 krból 4 frtra nőtt összeget ugyanazon czélra adja át, mely átadásról hiteles nyugtát kiállittatni és azt nyilvánosság elő hozni ismerje kötelességének; ha a becsületnek még egy szikrája van önben.

Önre ráillik az a régi vers, a mint gazdászra épen találó:

Nézd a buzakalászt, büszkén emelődik az égnek,
Mig üres, — és ha megért, földre konyitja fejét.

Matolcsi Ferencz.

UJDONSÁGOK.

* **A hirlapirói egylet** ügyében a „Zemplén“ (Sátoralja-Ujhely) egész terjedelmében közli a „Debreczen“ szerkesztősége által e tárgyról irt nyilatkozatot e következő megjegyzéssel: „ismételt felhivásokra, bár mi e tárgyban eddig hallgatólag viseltük magunkat, azonban a „Debreczen“ szerkesztősége által ez érdemben nyilvánitott nézeteket mihdenben elfogadjuk és magunkévá teszszük.“

* **Bartal György miniszter levele.** Debreczen város közönségének. A szabad kir. város f. évi nov. hó 5-én hozott azon hazafias elhatározását, melyszerint általa az uj gazdasági tanintézeti épület tárgyában kiküldött szükebb körü bizottságnak f. évi szept. hó 25-én tartott értekezletén történt megállapodásai elfogadtattak, köszönettel veszem tudomásul, s felkérem a város közönségét, hogy oda törekedni sziveskedjék, hogy az uj épület 1876. évi aug. hó 1-én a gazdasági tanintézet czéljaira mindenesetre átvehető legyen; kérem még a város közönségét, hogy az építendő uj épület tervrajzát nekem betekintés végett küldje meg.

* **Bogyót** a nyitrai zeneegylet egy általa tantandó hangversenyben közreműködésre kérte fel. Bogyó nyitramegyei születésü; a pátrióták szeretnék hallani.

* **A debreczeni részvénynyomdának** becsületére válik a m é t e r r e n d s z e r t árgyazó 4 fali táblázatnak, nagyban, szinezve kiállitott legujabb kiadványa, melyeket Békessy László debr. gazd. tanintézeti tanár állitott össze. — E táblázatokban a fősuly különösen a méterrendszer ismertetése a deca, deci, centi, milli s több szokatlan hasonhangzatu kifejezésnek átnézetes, könnyen megkülönböztető alapokban kitüntetésére van fektetve. E táblázatok közül 3 darab elkülönitőleg a hossz, suly s köbméreteket mutatja kellő mértékeket ujban, ujakat régiben azonnal kifejezni képes. E czélszerü, a közélet kivánalomnak tartozom azzal satb. egy hiba 1 ar. + 50 krajczár.

4. A 40-dik sorban a „terjeszszék“ szó a Debreczen szerkesztőségénél levő kéziratban, „terjesszék“-nek — van irva — egy hiba egy arany + 50 kr.

5. A 43, 44, 45 és 46-ik sorokban „m i n d a z o n k ü l ö n s z a v a k é r t, melyekről be lehet bizonyitani, hogy tudatlanságból származott hibából eredtek, eltekintve e mondat végső tételének egyátalában nem helyes körülirásától, maga az első rész: „mindazon külön szavakért“ — nem jól van. Ha mindazon, akkor már nem egy, tehát a magyar nyelv természete, mely az egyest annyira szereti, az ily kifejezést nem türi meg. Egy hiba egy arany + 50 kr.

De legyen ebből elég ennyi, habár még a levélben, sőt a levél után irt sorokban is i g e n s o k n y e l v t a n i h i b a f o r d u l e l ő. Csak annyit emlitek még fel, hogy ha meg akarja ön bővebben tudni, mit tartanak magyar fogalmazásáról, olvassa el a „M a g y a r T a n ü g y“ f o l y ó é v i d e c z e m b e r i f ü z e t é b e n, Dr. Császár Károlynak épen az ön müvére irt birálatát, melyben az ön stylusa egész a lapossági föl van dicsérve.

A kimutatott 8 hibáért az ön által nem jó szivüségből ugyan, de hetykeségből fizetni igért 8 darab aranynak illetékes helyen átadását ezennel kötelességévé teszem, és fölhatalmazom a szerkesztőség nevében, hogy az 50 krból 4 frtra nőtt összeget ugyanazon czélra adja át, mely átadásról hiteles nyugtát kiállittatni és azt nyilvánosság elő hozni ismerje kötelességének; ha a becsületnek még egy szikrája van önben.

Önre ráillik az a régi vers, a mint gazdászra épen találó:

Nézd a buzakalászt, büszkén emelődik az égnek,
Mig üres, — és ha megért, földre konyitja fejét.

Matolcsi Ferencz.

UJDONSÁGOK.

* **A hirlapirói egylet** ügyében a „Zemplén“ (Sátoralja-Ujhely) egész terjedelmében közli a „Debreczen“ szerkesztősége által e tárgyról irt nyilatkozatot e következő megjegyzéssel: „ismételt felhivásokra, bár mi e tárgyban eddig hallgatólag viseltük magunkat, azonban a „Debreczen“ szerkesztősége által ez érdemben nyilvánitott nézeteket mihdenben elfogadjuk és magunkévá teszszük.“

* **Bartal György miniszter levele.** Debreczen város közönségének. A szabad kir. város f. évi nov. hó 5-én hozott azon hazafias elhatározását, melyszerint általa az uj gazdasági tanintézeti épület tárgyában kiküldött szükebb körü bizottságnak f. évi szept. hó 25-én tartott értekezletén történt megállapodásai elfogadtattak, köszönettel veszem tudomásul, s felkérem a város közönségét, hogy oda törekedni sziveskedjék, hogy az uj épület 1876. évi aug. hó 1-én a gazdasági tanintézet czéljaira mindenesetre átvehető legyen; kérem még a város közönségét, hogy az épitendő uj épület tervrajzát nekem betekintés végett küldje meg.

* **Bogyót** a nyitrai zeneegylet egy általa tantandó hangversenyben közreműködésre kérte fel. Bogyó nyitramegyei születésü; a pátrióták szeretnék hallani.

* **A debreczeni részvénynyomdának** becsületére válik a m é t e r r e n d s z e r t árgyazó 4 fali táblázatnak, nagyban, szinezve kiállitott legujabb kiadványa, melyeket Békessy László debr. gazd. tanintézeti tanár állitott össze. — E táblázatokban a fősuly különösen a méterrendszer ismertetése a deca, deci, centi, milli s több szokatlan hasonhangzatu kifejezésnek átnézetes, könnyen megkülönböztető alapokban kitüntetésére van fektetve. E táblázatok közül 3 darab elkülönitőleg a hossz, suly s köbméreteket mutatja kellő mértékeket ujban, ujakat régiben azonnal kifejezni képes. E czélszerü, a közélet kivánalomnak megfelelő s tudtunkra e tekintetben mainak megfelelő s tudtunkra e tekintetben még eddigelé egyetlen szinnyomatu s ábrákkal ellátott fali táblázatokat ajánljuk a nagy érdemü közönség pártoló figyelmébe. — A négy táblázatnak ára együtt **1 ft. 60 kr.**, s minden hazai könyvkereskedésben megszerezhető.

* **Gyülések.** Holnap délután az illető bizottsági tagok az orsz. gazd. tanintézet és reáliskola, továbá szombaton d. u. a törvény alapján közgyülésileg megalakitott statisztikai bizottság tagjai a szervezkedés feletti értekezlet végett jönnek össze; végre vasárnap a lóvonatu vasut részvényesei fognak tanácskozást tartani a városházánál.

* **Erdélyi Mariette k. a. kedves emlékü** vendégünk tegnap lépett fel először az aradi szinpadon Hunyadi Lászlóban, mint Gara Mária.

* **A főiskolai ifjuság** olvasóegylete köréből a lapunkban megjelent szóváltásra vonatkozólag ismét kaptunk ma egy czikket, még pedig vidékről. Ugyde már tegnap megjegyzők, hogy e tárgy felett a vitát befejezettnek nyilvánitjuk.

* **Ifjusági iratok.** Hoffmann Ferencz ifjusági képes irataiból Lauffer Vilmos ujabban három füzetet adott ki, s küldött be szerkesztőségünkhöz. „A bün rabja“, „Hála és megtorlás“, „Samuka.“ Mindegyiket forditotta Dienes Lajos. Egy-egy füzet ára 50 kr.

* **A Telegdi szállodából** tegnap egy pinczér 100 forint készpénzzel s még több adóssággal a városról megszökött; előkeritése végett a rendőrség a kellő intézkedéseket megtette.

* **A „Hasznos Multatató“**-ból két füzetet vettünk. Ez ifjusági folyóirat, melyet D o l i n a y Gyula kitünő tapintattal szerkeszt, a közeledő újévvel harmadik évfolyamába lép, és pedig, miként a kibocsátott felhivásból kitünik, újévkor egyik elsőrendü pesti kiadó részvénytársulat veszi át kiadását, mely körülmény a legnagyobb garanczia a vállalat diszes és pontos megjelenésére. A „Hasznos Mulattató“ 48 lapra terjedő, diszes boritékkal ellátott füzetekben jelen meg, minden füzet több sikerült képet számos hasznosan mulattató közleményt tartalmaz. Évenként 32 füzet adatik ki, mely 32 füzet 8 nagy kötetté foglalható össze, a lapszámozások újrakezdése szerint. Előfizetési ár egész évre, 32 füzetre 6 frt, félévre 16 füzetre 3 frt, negyedévre 8 füzetre 1 frt 50 kr. (Az ez évben megjelent füzetekből, teljes számú példányok folyvást kaphatók). A „Hasznos Mulattató“ a serdülő fiú- és leánygyermekek számára van szerkesztve, de tulajdonképen családi olvasmány az, amennyiben a füzetek erkölcsös és hazafias irányú közleményeit, ismeretterjesztő és történelmi czikkeit, felnőtt is élvezettel olvashatja. Ekként a vállalat számos füzetéből csakhamar oly családi könyvtár áll elő, mely könyvtár a család minden tagjának, de főként a serdülő növendékeknek kiapadhatlan szellemi forrása lesz, évek mulva is ellátja olvasnivalóval a családot. És az apák figyelmét nagyon megérdemlik az ily családi könyvtárak, mert ez idő szerint találunk ugyan a családi tüzhely körül könyveket, de ezeket csak felnőttek olvashatják, a serdülő nemzedék mérget szív az érzelgős, holdkóros regényekből. E mellett a „Hasznos Mulattató“-nak fő törekvése „népiskolai és népkönyvtárak“ alakitásárahatni. Ez eszme nálnnk alig van még felkarolva, s épen azért a „H. M.“ előfizetési felhivása bőven foglalkozik e tárgygyal. Kifejti, hogy mily nagyfontosságú lenne az, ha a népiskolák mellett mindenütt alakittatnának „népiskolai és népkönyvtárak“, melyek gondosan megválogatott darabjait, az iskolai kötelességüknek pontosan megfelelő tanulók olvasás végett haza vihessék, s otthon gyermekek és szülők olvasgathassák. Valóban alig lehet fontosabb kivánni való, minthogy ily népkönyvtárak minden községben alakittatnának. A müveltség, irodalompártolás és felvilágosodás megannyi tüzhelye lennének az ily könyvtárak, melyek olvasnivalóval az egész községet ellátnák; a nép könyvtárak által lehetne legbiztosabban leszoritani a ponyvairodalmat.

* **A „Vasárnapi Ujság“** decz. 6-ki száma a következő tartalommal jelent meg: Mészöly Géza (arczképpel). — „Tulárdva.“ (Költemény Benedek Aladártól.) — Csatárné asszonyság. (Eredeti beszély, P. Szathmáry Károlytól.) — Ceylon szigete és lakói (négy képpel). — „Tiszaparti füzes alkonyatkor.“ (Mészöly Géza festménye után fára rajzolta Keleti Gusztáv.) — A nők az 1791-iki társadalomban. (Michelet után De-Gerando Antonia. — A legrégibb gőzhajó. — A léghajó törtjei. (Verne regénye, két képpel.) — A Vénus átvonulása. (Sámi Lajostól. — A két-szerecsen-utcza. (Fővárosi tárcza, Borostyáni Nándortól.) — A hétről. — Irodalom és müvészet, közintézetek, sakkrovat stb. rendes rovatok.

* **A nagy templom** toronyórája ismét félre jár, amennyiben a két tornyon levő óra különböző időt mutat. Hát itt mikor jön már el a — gyökeres reform?!

* **Husárak,** a helybeli mészárosok által f. évi deczember hó 9-től 16-ig megállapitva a hatóságnál szabályszerüleg bejelentve, következők: 18 kr hautvanutczán mindkét székben, ptfián Farth Jánosnál, kis-csapóutczán id. Péntek Istvánnál, s vargautczán; 20 kr, czegléd-utczán mindhárom székben, várad, szentanna, k.-mester, Miklós és csapóutczán: Rácz György, Balogh István, Magyar Gábor és Bot Lajosnál, továbbá a piaczi 6-dik és 7-dik székben; minden többi fentebb elé nem sorolt mészárszékben pedig 22 kr.

* **Debreczeni terményczarnok árjegyzéke.** Decz. 9. — Piaczi részletekben méronkint: tisztabuza 4—4.40 kr, kétsz. 3.40—60 kr, rozs 3.10—25 kr, árpa 2.15—30 kr, zab 1.75—80 kr, uj tengeri 2.50—60 kr, köles 3.30—40 krajczár, vadrepcze 2—2.10 krajczár, — bab tarka 5.25—50 kr, fejér 6.50—75 kr. Nagyban t i s z t a b u z a 85, 86 fontos 4.10—4.40 kr; 87, 88 fontos 4.40—60 kr; — 89, 90 fontos 4.70—5 ft; r o z s 78, 79, 80 fontos 3.25 40 kr, 81 fontos 3.40—3.45 kr, 82 fontos 3.45—50 kr; á r p a 67, 70 fontos 2.40—65 kr, 70, 71 fontos 2.70 72½ kr, z a b 50 fontos 1.90—95 kr; szalonna 100 font 33——35 frt; szalonnazsir 100 font 42—44 ft.

* **A vásárbiró hivatal árjegyzéke.** — D e b r e c z e n, 1874. Deczember 8-án. — 1 m é r ő buza 4.30—4.50 kr, 1 mérő kétszeres 3.40—3.60 kr, 1 mérő rozs 3.20—3.40 kr, 1 mérő árpa 2.20—2.30 kr, 1 mérő zab 1.70—1.80 kr, 1 mérő tengeri 2.50—2.60 kr, 1 mérő köles 3.15—3.25 kr, 1 mérő kása 6.50 kr, 1 zsák burgonya 1.40 kr, 1 mázsa szalonna uj 33—34—35 ft. 1 mázsa háj uj 34—35—36 forint.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

III. Bérlet 17. szám.

Csütörtökön, decz. 10-én:

adatik:

A TÉVEDT NO

(La Traviata.)

Nagy opera 4 felv. Irta Piave, zenéjét szerzé Veredi. (Rendező: Szabó.)

Kezdete 7 órakor, vége 9 után.

— **Bécsi tőzsde** decz. 9. (Távirati tudósitás.) Ezüst 105.80, cs. arany 5.25—; Napoleonarany 8.91½.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLAH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

Debreczenben, váradutczán, az ujonnan épült B u l s z t e r házban folyó évi **deczember 8-kán**

„Európa“ czimü kávéházam

ünnepélyesen megnyittatott.

Annálfogva a t. közönséget teljes tiszteltettel s azon igéretem mellett hivom meg, hogy kávéházi és vendéglői helyiségemet aként rendeztem be, hogy az által ugy a felszerelést illetve, mint a **kellő tisztaság, pontosság, kiszolgálat** és **jutányosság** tekintetében minden igényt kielégitendek; minélfogva ugy helybeli, mint vidéki t. cz. közönség becses pártfogását és látogatását kérem

Teljes tisztelettel:

Weichinger Károly,
bérlő.

639 3—3

Tiszavidéki és arad-temesvári vasut.

1874. évi november hó 21-től kezdve, további intézkedésig.

I. Bécs és Budapestről Kassafelé.

	ó.	p.	napsz.	ó.	p.	napsz.
Bécs északkiv. in.	8	10	este	8	20	regg.
„ állam v. „	8	20		8	30	
Budapest „	7	30	regg.	6	3	este
	1. 2. 3. o.			1. 2. 3. 4. o.		
Czegléd „	10	18	délel.	9	18	este
Szolnok „	11	22	„	10	26	éjjel
P.-Ladány „	2	—	délut.	1	55	„
Debreczen „	3	51	„	4	30	regg.
Nyiregyh. „	5	59	„	7	48	„
Szerencs „	8	4	este	11	27	délel.
Miskolcz érk.	9	6	éjjel	1	5	d. u.
Miskolcz indul				1	51	délut.
Kassa érk. „				6	—	este

II. Bécs és Budapestről Arad és Temesvárfelé.

	ó.	p.	napsz.	ó.	p.	napsz.
Bécs északkiv. in.	8	10	este	8	20	regg.
„ államv „	8	20		8	30	
Budapest „	7	30	reggel	6	3	este
	1. 2. 3. o.			3. 4. o.		
Czegléd „	10	18	dele.	9	8	„
Szolnok „	11	12	„	10	15	éjjel
Mezö-Tur „	12	22	délut.	12	5	„
Csaba érkezés.	2	1	„	2	55	regg.
„ indulás.	3	36	„	5	35	„
Vinga „	3	51	„	6	—	„
Temesvár érkez.	4	43	„	7	13	„
„ indul	5	40	„	8	36	„

III. Bécs és Budapestről Nagyváradfelé.

	ó.	p.	napsz.	ó.	p.	napszak
Bécs északkiv. in.	8	10	este	8	20	reggel
„ állam v. „	8	20	„	8	30	„
Budapest „	7	30	regg.	6	8	este
	1. 2. 3. o.			1. 2. 3. 4. o.		
Czegléd „	10	18	„	9	18	„
P.-Ladány „	2	35	délután	2	10	reggel
Bj.-Ujfalu „	3	35	„	3	42	„
N.-Várad érkez.	4	47	„	6	21	„

IV. Kassáról Budapest és Bécsfelé.

	ó.	p.	napsz.	ó.	p.	napsz.
	1. 2. 3. o.			1. 1. 3. 4. o.		
Kassa indul				9	20	délel.
Miskolcz „	7	42		1	41	délut.
Szerencs „	8	53		4	14	„
Nyiregyh. „	10	43	délel.	7	17	este
Debreczen „	12	48	délut.	10	12	éjjel
P.-Ladány „	2	24	„	12	22	„
Szolnok „	4	54	„	4	40	regg.
Czegléd érk.	5	49	„	5	59	„
Budapest „	8	31	este	8	47	„
Bécs állam „	6	11	regg.	6	22	este
„ északki v. „	6	24	„	6	34	„

V. Temesvár és Aradról Budapest és Bécsfelé

	ó.	p.	napsz.	ó.	p.	napsz.
	1. 2. 3. o.			1. 2. 3. o.		
Temesvár indul	10	17	dele.	6	20	délu.
Vinga „	11	22	„	7	45	este
Arad érkezés „	12	12	délut.	8	52	„
„ indulás „	12	30	„	9	16	„
Csaba „	2	10	„	11	42	éjjel
Mezö-Tur „	3	43	„	2	14	„
Szolnok „	4	54	„	7	24	regg.
Czegléd érkezés	5	49	este	8	19	„
Budapest „	8	31	„	11	45	„
Bécs állam. „	6	11	regg.	6	22	este
„ északki v. „	6	24	„	6	34	„

VI. Nagyváradról Budapest és Bécsfelé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
	1. 2. 3. o.			1. 2. 3. 4. o.		
N.-Várad indul	11	22	délelőtt	9	7	este
Bj.-Ujfalu „	12	38	délután	10	27	éjjel
P.-Ladány érkez.	1	23	„	11	45	„
Czegléd „	5	49	„	5	59	reggel
Budapest „	8	31	este	8	42	„
Bécs államv. „	6	11	reggel	6	22	este
„ északki v. „	6	24	„	6	34	„

A vonatok indulási ideje a közbeeső állomásokról, valamint azok csatlakozása Aradon, Csabán, Debreczenben, Kassán, Miskolczon, N.-Váradon, Nyiregyházán, Szerencsen, Szolnokon és Temesvárott, a pályaudvarokon kifüggesztett menetrendekből tudható meg.

*) Minden szerdán és szombaton.

Az üzletigazgatóság.

Hirdetés.

Kis-Marja város elöljárósága által közhirré tétetik, hogy nevezett város tulajdonához tartozó, egészen ujból készült vas és gép szerkezetü 5 kerekü vizimalma és cserépgyára f. **1874-ik évi decz. hó 27-dis napján d. e. 10 órakor** K i s M a r j a v á r o s h á z á n á l tartandó nyilvános árverésen 5 évre — haszonbérbe adatik heva a bérleni szándékozók meghivatnak.

Az árverési feltételek a kismarjai jegyzői hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Kis-Marján, 1874. decz. 1.

Osváth Gyula Kolós Mihály
jegyző. főbiró.

635 4—3

Debreczen, 1874. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.